

Bogdan Laurențiu AVRAM

**Activitatea Muzicală de la Liceul „Mihai Viteazul”
din Alba-Iulia în Perioada Interbelică (1919-1939)**
The Musical Activity at the „Mihai Viteazul” High School
from Alba-Iulia during the Interwar Period (1919-1939)

Bogdan Laurențiu AVRAM
Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba-Iulia

Abstract: *Education is the basis of a people's culture, and the history of a nation is identified by its culture. From the ancient times, education has been practiced by all peoples, with the noble goal of forming people, characters, ideas, transmitting from generation to generation a national ideal. The first state high school founded after the epoch-making event on December 1, 1918 was the „Mihai Viteazul” High School, the current „Horea, Cloșca and Crișan” National College in Alba-Iulia. Among the basic disciplines of Romanian education, music also had a leading place in the Alba-Iulia institution. It benefited from devoted, well-trained teachers with musical training, who put all their knowledge and dedication so that the young people could sing, and then formed a school choir, an orchestra of their own that were the pride and cultural standard of this prestigious high school.*

Keywords: Alba-Iulia, high school, choir, orchestra, music, teachers, conductors, teacher, education.

Într-una din prelegerile sale, vrednicul episcop Nicolae Colan al Clujului afirma: „[...] *Sufletul tânărului e ca răsădul, el închide în sine posibilități de dezvoltare și rodire. Dar pentru realizarea acestor posibilități, el are nevoie de lumina și căldura unui mediu de viață curat și sănătos și de îndrumarea înțeleaptă și plină de iubire a părinților, a Bisericii, a Școalei, și a tuturor instituțiilor chemate să-și dea contribuția la marea operă de zidire sufletească a neamului*”¹ Secolul al XIX-lea se caracterizează printr-o creștere calitativă pe toate planurile. „[...] *Cele două linii de dezvoltare a învățământului elementar, una bisericească iar cealaltă laică, de stat, vor avea un rol determinant în istoria neamului*”² Atât Biserica străbună, cât și „fiica” acesteia, Școala, au avut un rol desăvârșit: „[...] *Biserica, spunea vrednicul mitropolit Andrei Șaguna, nu se poate închipui fără școală, iar școala este o parte întregitoare a bisericii*”³ Deși a fost multă vreme lipsită de drepturi și supusă altor conduceri, glasul Bisericii a fost cel care reprezenta vocea poporului. Astfel, în anul 1810, episcopul Ioan Bob a avut marea îndrăzneală de a se prezenta în fața Guberniului și a Curții de la Viena „[...] *cu un impunător plan de ridicare culturală a românilor argumentând necesitatea înmulțirii gimnaziilor și a școlilor normale*”⁴

Despre o organizare a învățământului putem vorbi după anul 1868 când se vor da legi de obligativitate a învățământului primar de la 6, la 15 ani, însă „[...] *părinții își*

---

¹ Alexandru Moraru, *La răscrucă de vremi, o viață de Om: Nicolae Colan, Episcopul Vadului, Feleacului și Clujului, 1936-1957, după documente, corespondență, însemnări, relatări și impresii*, Cluj-Napoca, Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului, 1989, p. 61.

² Lucia Protopopescu, *Contribuții la istoria învățământului din Transilvania, 1774-1805*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1966, p. 33.

³ Gheorghe Tulbure, *Școala sătească din Ardeal în epoca lui Șaguna*, Cluj-Napoca, Editura Revistei „Satul și Școala”, 1937, p. 51.

⁴ Nicolae Albu, *Istoria învățământului românesc din Transilvania până la 1800*, Blaj, Tipografia Lumina, 1944, p. 7.

„The Musical Activity at the „Mihai Viteazul” High School from Alba-Iulia during the Interwar Period (1919-1939),” *Astra Salvensis*, VIII (2020), no. 16, p. 79-87.

pot trimite copiii la orice școală vor”.⁵ După 14 ani, în Transilvania, la Sibiu, Sinodul Arhidiecezan adoptă un act normativ pentru *Școalele populare din arhidieceasa ortodoxă-română a Transilvaniei*. În această hotărâre cântarea rămâne printre materiile de bază predate copiilor. Iată ce scrie în acest act normativ: „[...] *Cântarea are ca scop a dezvolta auzul pentru percepția de tonuri curate, a înnobila simțămintele și a cultiva simțul național și patriotic. Spre acest scop, elevii se vor deprinde a executa pe lângă cântările mai ușoare ritualice, și cântece mai simple lumesti, cu deosebire cântări populare și naționale*”.⁶

Apariția primului liceu de stat cu predare în limba română din Transilvania trebuie privit în legătură cu evenimentul epocal petrecut în Alba-Iulia pe 1 Decembrie 1918. La doar o zi după Marea Unire, profesorii români care au fost delegați în Adunarea Națională pentru a reprezenta instituțiile de învățământ din toate teritoriile, s-au întrunit într-o conferință pentru a dezbate și decide noile perspective ale învățământului. Printre acești dascăli de renume, a fost prezent și Traian Popa, candidat de profesor în orașul Blaj care, ulterior, devine profesor în Alba-Iulia.⁷ Într-o atmosferă de bucurie și entuziasm s-a înfiripat în inimile celor prezenți ideea de a înființa un liceu românesc în orașul simbol al națiunii unite.

Astfel, după câteva luni, la data de 3 februarie 1919, a avut loc deschiderea oficială a cursurilor primului liceu cu predare în limba română din Transilvania după evenimentele din 1 Decembrie 1918. Acest liceu a primit numele simbolului unificator „Mihai Viteazul”. Ziua a început cu o slujbă în cele două biserici din oraș, cea ortodoxă din Centru și cea greco-catolică din cartierul Lipoveni, când în prezența profesorilor, a elevilor și a autorităților au fost numiți și instalați în funcții următorii: Traian Popa ca director, iar ca profesori: Emanoil Comănescu, Ioan Dăncilă, Horia Teculescu, Nicolae Vasiu și Emil Pop. Cursurile efective au început în data de 4 februarie 1919.

Scopul prezentului articol este de a aduce înaintea cititorilor aspectele cultural-muzicale din viața Liceului de Stat „Mihai Viteazul” din Alba-Iulia, iar ca perioadă am ales primii ani din activitatea prestigiosului liceu sau perioada interbelică (1919-1939). De asemenea, vom încerca să creionăm portretele profesorilor de muzică care

---

⁵ G. Sima (Onisifor Ghibu), *Școala românească din Transilvania și Ungaria, dezvoltarea ei istorică și situația ei actuală*, București, Institutul de Arte Grafice Carol Gobl., 1915, p. 18.

⁶ ***, *Normativ pentru scoalele populare din arhidieceasa ortodoxă-română a Transilvaniei*, Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1882, p. 85. Actul este împărțit în 15 capitole și face referire la modalitatea în care biserica va organiza cursurile școlilor confesionale pe care le conducea deja, însă se atrage atenția și asupra înființării unor astfel de școli acolo unde ele lipsesc. De asemenea, se specifică și cum se conduc aceste școli confesionale, cursurile care sunt obligatorii, precum și o serie de dispoziții oferite păstorilor sufletești pentru bunul mers al acestor instituții. Vom reproduce programa la disciplina muzică pe anii de studii de la școlile confesionale: „[...] În anii 2, 3 și 4 se vor face deprinderi de auz și reproducerea tonurilor. Deprinderi de cântări mai ușoare după auz. În anii 5 și 6 se vor continua aceste exerciții făcându-se elevii cunoscuți cu notele și semnele mai ușoare. Exerciții de cântare după note” (pp. 85-86 din *Normativ*). Într-un *Protocol al Sinodului arhidiecesei greco-orientale din Transilvania*, care a avut loc în anul 1882, vorbind despre același subiect legat de cântare, în subcapitolul intitulat „Deprinderi tehnice” găsim următoarele: „[...] se vor face exerciții de cântări corale la unison, sau prim și secund, bisericesti și naționale”. A se vedea *Protocolul*, p. 276.

⁷ Serviciul Județean Alba al Arhivelor Naționale, *Fond Liceul greco-catolic „Sfântul Vasile cel Mare” din Blaj*, acte înregistrate, nr. 658/1918, f. 1-2.

și-au pus măiestria și priceperea pentru dezvoltarea simțului artistic în rândul elevilor, a profesorilor implicați în diferite manifestări culturale, a părinților care își susțineau copiii, precum și a întregului public albaulian iubitor de muzică.

Corul și orchestra Liceului „Mihai Viteazul”

Din „Anuarul Liceului de stat „Mihai Viteazul” din Alba-Iulia”, înființat în anul 1919 aflăm faptul că, în primul an școlar, muzica era predată de maestrul provizoriu Nicolae Oancea, numit prin Ordinul număr 14661 din 1919. Nicolae Oancea s-a născut la 7 martie 1893 în localitatea Râmnicu Vâlcea. A urmat cursurile primare, apoi pe cele liceale, după care se înscrie la Conservatorul de Muzică din București pe care îl frecventează timp de 4 ani, între 1911-1916. Îi are ca profesori pe Dumitru G. Kirac (teorie și solfegii), Ion Nonna Otescu (armonie și contrapunct), Alfonso Castaldi (dirijat cor), Constantin Dumitrescu (violoncel), I. D. Ștefănescu (istoria muzicii).⁸

În primul an școlar au fost înmatriculați, în cele 5 clase ale liceului „Mihai Viteazul”, 216 elevi ordinari și 81 elevi particulari, în total 297. Chiar dacă noul an școlar a început în 6 octombrie, inaugurarea festivă a avut loc pe 21 noiembrie 1919. După Sfânta Liturghie, s-a oficiat slujba de sfințire a localului liceului găzduit de clădirea Orfelinatlui orașenesc de pe strada Moldovei, colț cu strada Iașilor (actualul local al Școlii Generale număr 3), urmată de o serie de cuvântări. Preotul Florian Rusan a vorbit în numele ortodocșilor, preotul Ludovic Luca în numele greco-catolicilor, iar noul director Enea Zeflean a schițat câteva date despre marele voievod Mihai Viteazul, al cărui nume îl poartă liceul. Se menționează faptul că Nicolae Oancea a condus corul elevilor care au cântat cântece naționale și poezii.⁹

Anuarul din 1919-1920 menționează că starea sufletească a elevilor era supravegheată de preotul profesor econom Aureliu Pipoș (pentru ortodocși) și Ludovic Luca (pentru greco-catolici). Tot în acest anuar se menționează faptul că profesorul Nicolae Oancea predă 10 ore de muzică pentru clasele I-V și 12 ore de gimnastică tot pentru aceste clase.¹⁰ Pe lângă materia predată la clasă, maestrul Nicolae Oancea a contribuit la buna desfășurare a serbărilor școlare desfășurate cu ocazia zilelor naționale, la diferite serbări școlare, dar și la unele producții teatrale-muzicale.

Un lucru interesant îl constituie participarea, în perioada 30 mai-5 iunie 1920, la București, a 16 elevi aflați sub conducerea profesorului Nicolae Oancea, la „[...] concursul din religie și istorie aranjat de societatea «Tinerimea Română». Dintre participanți Petru Muntean din clasa a IV a fost premiat, iar ceilalți distinși cu diplome onorifice”.¹¹

---

⁸ Domin Adam, „Nicolae Oancea: primul profesor de muzică al Colegiului Național Horea, Cloșca și Crișan din Alba-Iulia”, în *Altarul Reîntregirii*, număr 2, 2004, pp. 90-97.

⁹ *Anuarul I al Liceului de Stat „Mihai Viteazul” în Alba-Iulia pe Anul școlar 1919-1920, redactat de Enea Zeflean director provizoriu*, Alba-Iulia, Tipografia Francisc Schäser, 1921, pp. 3-5.

¹⁰ *Ibidem*, p. 10.

¹¹ *Anuarul I al Liceului de Stat „Mihai Viteazul” în Alba-Iulia pe Anul școlar 1919-1920*, pp. 7-8.

„The Musical Activity at the „Mihai Viteazul” High School from Alba-Iulia during the Interwar Period (1919-1939),” *Astra Salvensis*, VIII (2020), no. 16, p. 79-87.

Și în anul școlar 1920-1921, maestrul titular provizoriu Nicolae Oancea a predat muzica la elevii claselor I-VIII, iar caligrafia la clasele I și a II-a, având în total 16 ore și funcționând timp de 2 ani.

Profesorul Oancea a format și un excelent cor, alături de care a participat la sărbătorile prilejuate cu ocazia zilelor de 24 Ianuarie și 10 Mai „[...] cari toate s-au făcut în legătură cu Primăria și Comănduirea, elevii contribuind cu declamații și cântări sub conducerea profesorului de muzică Nicolae Oancea [...] Sub conducerea D[omni]lor profesori Lucian Muntean și Niculae Oancea s-a aranjat o producțiune la Cricău, din care a rezultat un venit de 2000 Lei pentru biblioteca elevilor”.¹²

Profesorii liceului albaiulian aveau și alte activități extrașcolare. Profesorul Nicolae Oancea a fost cel care a întemeiat Societatea Muzicală „Iacob Mureșanu”, din care făceau parte și alți colegi: Eugen Mera (secretarul societății) și Virgil Cucuiu (membru). De asemenea, maestrul Oancea predă și la Școala de Ucenici și era dirijorul corului bisericesc al Parohiei Ortodoxe Alba-Iulia Centru.

Societatea Muzicală „Iacob Mureșanu” a fost înființată la inițiativa generalului Dumitru Glodeanu, care era și președinte de onoare. Conducerea muzicală, artistică o îndeplinea profesorul Nicolae Oancea, care îndeplinea și funcția de director, arătând un zel neobosit. A dat două concerte foarte reușite.¹³

Începând cu anul școlar 1922-1923, de disciplina muzică și de conducerea corului Liceului „Mihai Viteazul” din Alba-Iulia s-a ocupat maestrul Mihail Sekal. Născut la data de 16 octombrie 1877 acesta avea studii de muzică la Conservatorul din Budapesta și era funcționar la C. F. R. În cadrul liceului predă 15 ore pe săptămână și nu era diriginte.

Anul 1922 a adus extinderea clădirii în care funcționa școala: „[...] În anul școlar 1922/1923, pe când liceul era condus de către directorul Ioan Sandu, s-au început și lucrările la noul local. Astfel, la 29 martie 1923, arhitectul Gaal Alexandru din Brașov prezenta primăriei orașului cererea sa de a i se încredința construcția, la care a atașat 14 planșe cu proiectul acesteia. Primăria raportează, la 13 aprilie, Ministerului de Interne situația, iar acesta, la 30 aprilie, aprobă construcția și cere exproprierea terenului necesar. Terenul afectat a fost în suprafață totală de 7 iugăre și 1032 stânjeni pătrați (200/200 m), dintre care 5 iugăre și 1082 stânjeni pătrați au fost donate de către proprietarii Cirlea Ioan și fiul său Aurel, iar restul de 1 iugăr și 1550 stânjeni pătrați a fost expropriat de la alți 4 proprietari, care au cerut în schimb loturile în altă parte. Lucrările au început pe la mijlocul lunii aprilie. Cu prilejul efectuării săpăturilor pentru fundație s-au găsit obiecte de interes arheologic. La 18 mai 1923, primăria a cerut antreprenorului predarea acestor vestigii. Din raportul inginerului de specialitate al Prefecturii județului Alba rezultă că turnările de beton s-au reluat la 31 martie 1924, până la 8 aprilie realizându-se primul planșeu, probabil cel dintre demisol și parter sau cel dintre parter și etajul I”.¹⁴ În cronica anuarului școlar, se arată faptul că liceul încă nu avea un local propriu, funcționând

¹² *Anuarul II al Liceului de stat „Mihai Viteazul” din Alba-Iulia pe anul școlar 1920-21*, publicat de E. Mera director, Alba-Iulia, Tipografia Francisc Schăser, 1921, pp. 4-8.

¹³ *Anuarul I al Liceului de Stat „Mihai Viteazul” în Alba-Iulia pe Anul școlar 1919-1920*, p. 10.

¹⁴ *Istoricul Colegiului Național „Horea, Cloșca și Crișan” Alba-Iulia, 1919-2009-90 de ani*, https://www.dacoromania-alba.ro/nr43/horea_closca_crisan.htm, accesat în data de 17.11.2020.

în sediul Școlii Primare „Avram Iancu”, unde sălile de studiu erau puține, 11 săli, și nu exista sală de desen, laborator de fizică, sală de muzică și de gimnastică.¹⁵

Și în anul școlar 1923-1924, îl găsim pe același profesor, Mihail Sekal ocupându-se de partea muzicală-artistică în cadrul liceului. Din anul 1924 și până în anul 1930 de educația muzicală și de corul liceului s-au ocupat profesorii: Alexandru Bogza și Gheorghe Oancea, fratele maestrului Nicolae Oancea

În anul 1927, în ziua de 17 aprilie, de Duminica Floriilor, găsim o reprezentare a corului mixt al liceului, de data aceasta dirijat de către profesorul Gheorghe Oancea, care dirija și corul parohiei „Buna Vestire” din Alba-Iulia: „[...] În 17 Aprilie, Duminica Florilor corul mixt al liceului nostru, sub conducerea d[omnu]lui G. Oancea va cânta frumoasa operetă «Floare de cicoare», de d[omnu]l N. Oancea”.¹⁶ Deci elevii liceului „Mihai Viteazul”, care acum erau instruiți de către profesorul Gheorghe Oancea cântau piese compuse de către primul profesor al liceului, Nicolae Oancea.

Profesorul Gheorghe Oancea provenea din părinți sibieni, fiind fratele compozitorului Nicolae Oancea. În perioada 1924-1925 dirijează corul Liceului de Stat „Aurel Vlaicu” și corul bisericesc din Orăștie. Profesorul Gheorghe Oancea participă în toamna anului 1925 cu „Reuniunea de Cântări” la evenimentele prilejuite de comemorarea aviatorului Aurel Vlaicu în satul Bișnița. După anul 1925 vine la Alba-Iulia și primește catedra de muzică a Liceului „Mihai Viteazul” și funcția de dirijor al corului parohiei centrale unde îl găsim între anii 1927-1929. Între 1934-1935, profesorul Gheorghe Oancea face parte din echipa Regală și dirijează corul bisericesc pe trei voci din Leșu, județul Bistrița-Năsăud.¹⁷

Cercetând ziarele perioadei de după 1 Decembrie 1918, am constatat faptul că la Alba-Iulia, chiar dacă era un oraș mic, exista un anumit nivel cultural. Existau nenumărate spectacole teatrale, seri dansante, concerte, reuniuni de cântări etc. Astfel, din filele ziarului „Alba-Iulia”, aflăm faptul că, în anul 1927, în urbea bălgrădeană, mai funcționa Reuniunea de Cântări „Iacob Mureșanu”, înființată de către profesorul de muzică al Liceului „Mihai Viteazul”, maestrul Nicolae Oancea. Aceasta avea un cor bărbătesc: „[...] Membrii Reuninii de cântări «Iacob Mureșanu» sunt invitați la ședință pe ziua de 31 Martie ora 6 p. m. Obiectul: aprobarea statutelor și eventuale dispoziții noi, impuse prin statute. De asemenea, vineri, sărbătoarea Bunevestiri, va cânta corul bărbătesc al Reuninii de muzică «Iacob Mureșanu» în Biserica Ortodoxă din centru. Duminică, 27 l. c. va cânta tot la liturghie, în Biserica gr[eco]-cat[olică] din Lipoveni”.¹⁸

„[...] Din anul 1930 a fost numit ca profesor de muzică Marin Alexiu care a lucrat fără întrerupere până la pensionare. De numele lui se leagă înființarea orchestrei și existența corului liceului. A condus Societatea Filarmonică din Alba-Iulia care sub egida ASTRA a dat numeroase concerte. Ca profesor-s-a spus despre el, că are darul de a preda, de a captiva elevii”.¹⁹ Profesorul

¹⁵ *Anuarul Liceului „Mihai Viteazul” din Alba-Iulia, anul școlar 1923-1924, publicat de Ioan Sandu director, Alba-Iulia, Tipografia Dep. Gen. Cartea Românească, 1924, p. 101.*

¹⁶ „Noutăți artistice”, în *Alba-Iulia*, an IX, număr 13, 27 martie 1927, p. 4.

¹⁷ Ioan-Marius Popa, „Coruri religioase românești din Orăștie în perioada interbelică”, în *Revista Teologică*, an 99, număr 4, 2017, pp. 189-206 și <https://fcipensiatimisoara1928.com/triscasii-din-lesu-2>, accesat în data de 07.07.2020.

¹⁸ „Noutăți artistice”, p. 4.

¹⁹ *Anuarul Colegiului „Horea, Cloșca și Crișan” Alba-Iulia, Alba-Iulia, 1999, p. 72.*

„The Musical Activity at the „Mihai Viteazul” High School from Alba-Iulia during the Interwar Period (1919-1939),” *Astra Salvensis*, VIII (2020), no. 16, p. 79-87.

Marin Alexiu s-a născut la 21 iunie 1898 la Lehliu, județul Ialomița. Urmează cursurile liceale la București, apoi cursurile Conservatorului de Muzică. În anul 1928 este numit profesor de muzică la Liceul de Băieți din Turda, iar din anul 1930 este transferat la Liceul „Mihai Viteazul” din Alba-Iulia, unde profesează până la pensie. Formează o orchestră de aproximativ 50 de elevi dornici să învețe să cânte la un instrument. Aceste concerte erau adevărate lecții de educație muzicală. Din anul 1940, a condus Corul Casei de Cultură, format din învățători și cadre medicale și Corul Sindicatelor, cu care a participat la concursuri, câștigând multe premii. Timp de 30 de ani (1945-1975), a condus Corul Bisericii Maieri I, format din circa 20-30 de persoane. S-a stins din viață la data de 6 mai 1989, în vârstă de 90 de ani.²⁰ Din capitolul „Situția profesorilor” aflăm mai multe detalii despre maestrul Marin Alexiu. În anul 1926, și-a luat diploma de licență cu numărul 776, de la 1 septembrie același an devine profesor suplinitor. În anul 1929, la București, a susținut examenul de capacitate, iar din 1 septembrie 1929, este profesor provizoriu. În anul 1934, avea deja opt ani de serviciu și gradația I. În cadrul liceului albaiulian era încadrat ca maestru titular definitiv neasimilat.²¹

Societatea Religioasă „Lumina” a elevilor ortodocși din cadrul Liceului „Mihai Viteazul” a fost o altă sursă de cultură muzicală pentru mediul albaiulian. Această organizație, înființată în anul școlar 1923-1924, își desfășura ședințele duminica dimineața, înaintea serviciului religios și era condusă de profesorul de religie: „[...] În anul școlar 1933-1934, Societatea a numărat 152 de membrii activi. Ca activitate internă, membrii societății au ținut în total 22 ședințe, fiecare constând din lucrări, recenzii, critică, declamări și cântări religioase”.²²

Prezența corului liceului la serbările școlare din anul 1933-1934 au avut, din nou, un real succes atât material, cât și moral. În 8 noiembrie, de sărbătoarea Sfântul Mihail, patronul spiritual al instituției, elevii au organizat un festival alcătuit din alege bucăți de cor. Apoi, la 1 decembrie, societatea de lectură, corul și cercul de educație fizică al elevilor au organizat o foarte reușită serbare publică. La marile sărbători naționale, 10 mai și 17 iulie-Ziua eroilor, și-a făcut debutul, deplin satisfăcător, orchestra liceului, organizată de profesorul Marin Alexiu.²³ Acesta predă muzica la clasele I-VII, două ore de cor pe săptămână, și disciplina lucru manual la clasele I-IV. Era dirigintele clasei a II-a, având 61 de elevi.

Un lucru este interesant și anume faptul că muzica nu era pentru oricine. Acest lucru îl putem observa prin faptul că unii elevi fie nu aveau ureche muzicală, fie nu aveau voce, lucru care a făcut să întâlnim în cercetarea noastră elevi corigenți la disciplina muzică: „[...] Bran V. Simion, clasa I; Meteș Gh[eorghe] Nic[olae] clasa a III-a, Petrașcu D. Ioan, clasa a III-a; Mărginean N. Ant, clasa a IV-a”.²⁴

---

²⁰ Nicolae Topîrcean, „115 ani de cântare în armonie la Biserica Maieri I din Alba-Iulia”, în *Credința Străbună*, an XXIII, număr 11 (332), 2013, p. 4.

²¹ *Anuarul Liceului „Mihai Viteazul” din Alba-Iulia. Anul școlar 1933-1934, publicat de Eugen Hulea, director*, Alba-Iulia, Institut de Arte Grafice „Alba”, 1934, pp. 54-57.

²² *Ibidem*, p. 30.

²³ *Ibidem*, p. 49.

²⁴ *Ibidem*, pp. 58-65.

În anuarul anilor școlari 1934-1935 și 1935-1936 am găsit mai multe date despre corul și orchestra liceului pe care le vom reda în cele ce urmează: „[...] Azi, când întreg văzdubul este plin de muzică, când toată lumea ascultă mai mult ca oricând melodiile divine, se cade ca și noi să facem o mică dare de seamă a activităților noastre muzicale din ultimii doi ani. Activitatea noastră muzicală constă în serbări școlare și în concursul ce s-a dat societăților «Astra» și «Liga Antirevizionistă». Serbările școlare au fost date cam la aceleași date în fiecare an, ca: 9 Noembrie patronul liceului, 1 Decembrie, 24 Ianuarie, Zece Mai, Ziua Eroilor și 8 Iunie. Apoi au mai fost serbări cu caracter istoric, cum ar fi comemorarea vreunui domnitor, poet, scriitor sau mare muzicant. Apoi au fost serbări la care s-au cântat coruri formate din toate școlile secundare din localitate, cum a fost ziua de 8 Iunie când s-au cântat: „Imnul regal”, „Pe-al nostru steag” și „Trei culori”, de un cor de câteva sute de elevi acompaniat de muzica militară. A fost un spectacol mare. Dar cea mai mare înfăptuire realizată la acest liceu a fost crearea unei orchestre, formată exclusiv din elevi. Sunt câțiva ani în urmă când, prezentându-mă ca titular la catedra de muzică a acestui liceu, am constatat că elevii care cunoșteau vreun instrument muzical erau în număr de doi. Unul cânta foarte slab la pian, iar altul cânta la vioară fără să știe notele. Într-un an de zile după ce m-am stabilit definitiv în acest oraș și având ca director pe d[omnu]l Eugen Hulea, care nu s-a dat în lături niciodată în a mă ajuta, am înființat o orchestră a liceului, instruită de mine și care la început era formată numai de violine împărțite în patru părți la care mai târziu s-a adăugat: un flaut, un contrabas și piano. În această formație a orchestrei, care numără 30 de persoane și a unui cor de 120 elevi ne prezentăm publicului în ziua de 10 Mai 1934 în fața unei săli atât de pline, încât ne-am pierdut cumpătul aproape de emoție. Programul serbării a fost format numai din cântece naționale și populare, iar entuziasmul a fost atât de mare și atât am fost de răsplătiți cu aplauze încât și publicului și elevilor le înotau ochii în lacrimi de fericire. În aceeași zi chiar d[omnu]l director cât și membrii comitetului școlar mi-au pus la dispoziție banii cu care să pot cumpăra un pian, un contrabas, un clarinet și o trompetă, iar d[omnu]l Glük donează liceului un clarinet-bass, așa că prin acest gest orchestra își mărește numărul instrumentelor muzicale. Cam în această formație ne prezentăm publicului la toate serbările anului 1934, iar orchestra cu fie ce zi ce trece numără câte un membru nou. Cu începerea anului 1935 orchestra face un pas mai mult, căci se prezintă în fața publicului cu un program de coruri acompaniate de orchestră și cu bucăți muzicale executate de soliști. Așa în ziua de 10 Mai 1935 se execută „Valsul de Concert de Alard”, marele duet din „Norma” executat de două viori acompaniament, cu solo de flaut, de clarinet, cântate de elevii care numai cu un an înainte începuseră să învețe vreun instrument, iar solo de trompetă din corul „Imnul Dreptății” a fost susținut de un elev care începuse să învețe la acest instrument numai cu două săptămâni înainte. De data aceasta orchestra numără peste 20 de executanți, iar bucata muzicală ce a avut cel mai frumos succes a fost „Imnul Dragostei” bisat și îndelung aplaudat. În anul acesta, 1936, am făcut un pas și mai mare. Ne prezentăm publicului în cadrul unui concert numai al orchestrei cu bucăți de concert acompaniate și cu fantezii din opere române cât și străine. Iarși o frumoasă invitație-sugerată de d[omnu]l președinte al Despărțământului «Astra», d[omnu]l director Eugen Hulea, a fost formarea unei echipe muzicale, mai restrânse, care să meargă pe sate spre a concerta în cadrele asociației «Astra» pentru a răspândi și cultiva cântecul popular românesc. Prin această înfăptuire și cei de la sate, care au copii în liceu, vor putea să-și dea seamă, că acolo unde se muncește se văd roade din destul. Adang la această dare de seamă, că în anul viitor ne vom prezenta

„The Musical Activity at the „Mihai Viteazul” High School from Alba-Iulia during the Interwar Period (1919-1939),” *Astra Salvensis*, VIII (2020), no. 16, p. 79-87.

și cu cântecele sfintei liturghii învățate, ca astfel, să contribuim la fastul ceremoniilor religioase creștinești”, astfel consemna profesorul Marin Alexiu.²⁵

În anul școlar 1935-1936, profesorul Marin Alexiu predă muzica la clasele I-VII, două ore de ansambu cor, patru ore de lucru manual la clasele I-IV și era diriginte la clasa a IV-a. Și în acești ani școlari au fost câțiva corigenți la muzică: în anul 1934-35: Dancea I. Ioan, Georgescu Dumitru, Hațegan Ioan, Lehedea Gh. Iuliu, Șteinberger Adrian din clasa I; Drăghici N. Petru, Muntean Viorel, Mureșan Axente, Tatu Carol I., Târnovean Nicolae din clasa a II-a; Anca I. Ioan din clasa a III-a. Iar în anul 1935-36: Avram P. Alex, Bimbea Viorel, Deac I. A. Nicolae, Dobre I. Vasile, Fodor A. Aristid din clasa I; Lazăr Gh. Aurel din clasa a II-a.

Muzica a fost cea care l-a însoțit pe om în toate locurile și timpurile. După evenimentele din 1 Decembrie 1918 și domeniul cultural a început să se dezvolte, să prindă noi forme și idealuri. La Alba-Iulia, orașul simbol al uității naționale, s-au pus bazele primei unități de învățământ de stat, temelia unui liceu care dăinuiește și azi și care, prin profesorii săi de renume și prin calitatea învățământului, este considerat unul dintre cele mai bune colegii din județul Alba. Printre profesorii de seamă ai Liceului „Mihai Viteazul” s-au remarcat și dascălii de muzică. Primul dintre cei care au deschis „portativul muzical” a fost maestrul Nicolae Oancea. Timp de trei ani (1919-1921), acesta a format un excelent cor de elevi, a condus Societatea Muzicală „Jacob Mureșanu” și a dirijat corul bărbătesc al Parohiei Ortodoxe Alba-Iulia Centru. Din păcate, din activitatea scurtă desfășurată în orașul Marii Uniri nu se mai păstrează niciun fragment muzical care să-i poarte semnătura. După plecarea lui Nicolae Oancea la Sibiu, educația artistică-muzicală din Liceul „Mihai Viteazul” a fost predată tot de un profesionist, cu studii muzicale la Budapesta și anume de profesorul Mihail Sekal (1922-1923). Din păcate, până în anul 1930 catedra de muzică a fost destul de instabilă, profesorii schimbându-se după perioade scurte. Astfel, între anii școlari 1923 și 1926 muzica a fost predată de profesorul Alexandru Bogza, iar între 1927-1929 de către profesorul Gheorghe Oancea, fratele maestrului Nicolae Oancea. Cea mai înfloritoare perioadă muzicală din viața liceului albaiulian o putem considera începând cu anul 1930 când, la catedra de muzică, vine profesorul Marin Alexiu. Un om dedicat muzicii, dornic să învețe și să-și împărtășească cunoștințele și altora, profesorul Alexiu a predat în Liceul „Mihai Viteazul” până la pensionare, în anul 1961. Pe lângă perfecționarea corului mixt al liceului, acesta înființează orchestra liceului în anul 1933, cu care debutează în anul 1934, având un real succes. Sărbătorile școlare, cele naționale, slujbele religioase și toate evenimentele desfășurate în Alba-Iulia, dar și în localitățile din jur, erau adevărate scene pentru muzica școlară. Coruri și orchestre instruite de profesorii de muzică au făcut ca pe parcursul perioadei interbelice (1919-1938), viața culturală-muzicală a unui orașel mic cum a fost Alba-Iulia, să fie înfloritoare. Astfel, prin acest studiu ne-am propus să aducem înaintea cititorilor, iubitorilor de muzică și tuturor celor care vor lectura acest material, un mic fragment istorico-muzical din viața și activitatea unor profesori de muzică știuți și

---

²⁵ *Annarul Liceului Mihai Viteazul din Alba-Iulia pe anii școlari 1934-35-1935-36*, Alba-Iulia, Tipografia „Cetatea” (Solomon), f. a., pp. 55-57.

Bogdan Laurențiu AVRAM

mai puțini cunoscuți, precum și date despre activitatea corală și cea orchestrală a Liceului „Mihai Viteazul” din Alba-Iulia.

„The Musical Activity at the „Mihai Viteazul” High School
from Alba-Iulia during the Interwar Period (1919-1939),” *Astra Salvensis*, VIII (2020), no.
16, p. 79-87.